

" ...

I- İPTAL İSTEMİNİN GEREKÇESİ :

13.6.1994 günlü dava dilekçesinin gerekçe bölümünde aynen şöyle denilmektedir:

"Bakanlar Kurulu, 418 ve 433 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin Yüksek Mahkemenizce iptal edilmesi sonucunda doğacak hukuki boşluğu doldurmak üzere Anayasaya aykırılığı sebebiyle iptali muhtemel olan ve yürütmesinin durdurulmasına karar verilen 18.5.1994 gün ve 3990 sayılı Kanuna istinaden 527 sayılı "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile ilgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameyi" çıkarmıştır.

Bilindiği üzere Anayasanın 91. maddesi Kanun Hükmünde Kararnamelerin Resmi Gazete'de yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulmasını Kanun Hükmünde Kararnamelerin Meclis Komisyon ve Genel Kurulunda öncelik ve ivedilikle görüşülmesini, yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmayan kararnamelerin aynı gün yürürlükten kalkacağını, yani hiç yürürlüğe girmemiş olacağını amir bulunmaktadır.

Gerek 418 sayılı gerekse 433 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler bu hükmün gereği olarak yayınladıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulmuş olmakla birlikte, bu Kanun Hükmünde Kararnamelerin iptaline ilişkin kararla tanınan altı aylık süre içerisinde dahi Bakanlar Kurulu mezkur Kanun Hükmünde Kararnameleri kanunlaştırma imkanına sahiptir. Ancak Bakanlar Kurulu söz konusu Kararnamelerin yasama organından geçirme yerine yeni bir yetki kanunu çerçevesinde yine aynı hükümleri ihtiva eden yeni bir Kanun Hükmüne Kararname çıkarma yoluna giderek yasama organının görevlerine müdahalede bulunmuş ve dolayısıyla Anayasanın 6, 7, 87, 91 ve 138 ile 153. maddelerini ihlal etmiştir.

527 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin, iptal davasına konu ettiğimiz geçici 2. maddesi "Geçici Madde 2.- Başbakanlığa bağlı kuruluşların merkez teşkilatında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre çalışan personele, mülga 433 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici birinci maddesi uyarınca ödenmekte olan fazla çalışma ücretlerinin, bu konuda yeni bir düzenleme yapıncaya kadar aynı esas, usul ve oranlar dahilinde ödenmesine devam olunur." hükmünü getirmekle Başbakanlık ve bağlı kuruluşlarının merkez teşkilatlarında çalışan ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olan personele, bu kuruluşların taşra teşkilatlarında görevli memurlarla, diğer kamu kuruluşlarının memurlarına kıyasla imtiyaz tanımaktadır.

Esasen bu geçici madde ile söz konusu edilen "yeni bir düzenleme yapıncaya kadar..." ibaresinin gereği 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Değiştirilen 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 178. maddesi dolayısıyla yapılmıştır.

Zira 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 527 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik 178. maddesi 657 sayılı Kanunu tabi bütün kurumlarda ve bu kuruluşlarda çalışan memurlar için uygulanacak objektif ve genel bir kural getirmiştir. Bu hükme göre de belirli bazı istisnalar dışında fazla çalışmanın ücret yerine izinle karşılanması öngörülmüştür. Dava konusu ettiğimiz geçici 2. madde ise bu genel kurala istisna getirmek suretiyle Başbakanlık ve bağlı kuruluşların sadece merkez teşkilatlarında çalışan memurlara imtiyaz tanımak suretiyle en yüksek devlet memurunun (ek gösterge dahil) aylık tutarının % 20 si- % 35'i arasında nakit olarak ödenmesi hem bu kuruluşların taşra teşkilatlarında daha ağır ve zor şartlarda çalıştırdığı

Esas Sayısı : 1994/53
Karar Sayısı : 1994/48

memurlar ile ve hemde diğer kuruluşların merkez ve taşra kuruluşlarında istihdam edilen memurları arasında çok büyük eşitsizlik ve haksızlık yaratmaktadır. Bu tür düzenlemeninde Anayasanın 10. maddesinde ifadesini bulan eşitlik ilkesine aykırı olduğu düşünülmektedir.

Bu açıklamalar muvacehesinde;

1. Anayasanın 6. ve 7. maddelerine aykırılık :

Anayasanın 6. maddesine göre egemenlik kayıtsız ve şartsız milletindir. Hiç bir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir yetkiyi kullanamaz. Türk Milleti egemenliğini Anayasanın koyduğu kuralları içerisinde yetkili organları eliyle kullanır. Bu genel kurala göre yasama yetkisi, kanun koyma görevi Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir. Keza Anayasanın 7. maddesi de bu yetkinin devredilemeyeceğini öngörmüş bulunmaktadır.

Her ne kadar Bakanlar Kurulu, iptali maksadıyla açılan bir dava sebebiyle yüksek mahkemenizde derdest bulunan ve hakkında "yürütmenin durdurulması" kararı verilmiş olan 18.5.1994 gün ve 3990 Sayılı Yetki Kanununa istinaden bu Kararnameyi düzenlemiş ise de kapsam ve mahiyeti itibariyle aynı olup Meclis'te bulunan bir konuyu yok sayarak doğrudan yasamanın görevine müdahale eder bir tutum izlemiştir. Dolayısıyla 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan düzenlemeler 3990 Sayılı Yetki Kanunu kapsamında olsa dahi, Meclis'te bulunan bu konuları kanunlaştırmak üzere bir çaba göstermeyen ve 418 sayılı Kararname ile 433 Sayılı Kararnamenin iptallerine dair kararlar tanıyan 6 aylık süreyi kanun çıkarmak yönünde değerlendirmeyen Bakanlar Kurulu bu konularda öncelik, ivedilik yada zorunluluk iddiasında bulunamaz.

Bu sebeple dava konusu 527 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici ikinci maddesinin Anayasanın 6. ve 7. maddelerine aykırı olduğu düşünülmektedir.

2. Anayasanın 10 uncu maddesine aykırılık :

Bilindiği üzere Anayasanın 10. maddesi hiç bir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayacağını ve Devlet organlarının ve İdare makamlarının bütün işlemlerinde eşitlik ilkesine uygun hareket etmelerini öngörmüştür. 536 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin gerek 41. maddesi ve gerekse geçici 5. maddesiyle fazla mesai ücretleri konusunda özel ve farklı hükümler getirmek suretiyle 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununa göre istihdam edilen diğer memurlar arasında eşitsizlik yaratacak bir tarzda düzenlenmiştir. Zira 527 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun fazla çalışma ücretine ilişkin 178. maddesi değiştirilmek suretiyle belirli istisnalar dışında fazla çalışmanın izinle karşılanacağı genel ilkesi burada zedelenerek Başbakanlık ve bağlı kuruluşların merkez teşkilatında görevli memurlara en yüksek Devlet Memurunun (ek gösterge dahil) aylığına endeksli fazla çalışma ücreti ödenmesinin öngörülmesi hem yukarıda zikredilen kuruluşların taşra teşkilatında çalışan memurlar ve hemde diğer Bakanlık ve kuruluşların memurlarına nazaran imtiyazlı bir durum yaratmaktadır. Böyle bir düzenlemede Anayasanın 10. madde ilkelerine aykırıdır.

3. Anayasanın 87 ve 91. maddelerine aykırılık,

Anayasanın 7. maddesine paralel olarak,

Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkilerini düzenleyen 87. maddesi kapsamında "...Bakanlar Kuruluna belli konularda Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi vermek;..." de bulunmakta ise de bu hüküm Meclis gündeminde bulunan bir kanunun da, geri çekme lüzumunu dahi hissetmeden aynı Kanunun Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenebileceği anlamını taşımaz.

Türkiye Büyük Millet Meclisine intikal etmiş ve her an görüşülmesi imkân dahilinde bulunan bir Kanun konusunun, yeni bir Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenilmesi, Anayasanın 6 ve 7. maddelerine aykırı olduğu kadar 87. ve 91. maddelerine de aykırılık teşkil etmeleri gereği düşünülmektedir.

Keza Anayasanın 91. maddesinde de yer alan Bakanlar Kuruluna Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi verilebileceği yolundaki hükmüde yukarıdan beri açıklamaya çalıştığımız ana kurallardan ayrı düşünmek mümkün değildir. Bu madde dahi düzenleme Bakanlar Kurulu yetki gasbı niteliğini de beraberinde getirecek boyut ve ölçülerde yorumlanamaz. Gerek Anayasada yer alan hükümlerin ve gerekse mustakar iptal kararlarınızda açıkca ifadesini bulan zorunluluk ve ivedilik halleri bu Kanun Hükmünde Kararname için düşünülemez ve Yüce Meclisin gündeminde bulunan bir konuda Bakanlar Kurulu yetkilendirilemez. 3990 Sayılı Yetki Kanununun kapsam ve mahiyetinin de bu çerçevede düşünülüp uygulanması gerekir. Aksi bir davranış Anayasanın söz konusu maddelerine aykırılığı oluşturur.

Diğer taraftan yine Anayasanın 91. maddesinin altıncı ve sekizinci fıkralarında, Kanun Hükmünde Kararnamelerin Resmi Gazete'de yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacağı, yayımlandığı gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmayan kararnamelerin aynı gün yürürlükten kalkacağını amir bulunmaktadır. Dava konusu edilen 527 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname 20 Mayıs 1994 tarihli Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlanmıştır. 20 Mayıs 1994 tarihi, Ulusal Bayram ve genel tatil günlerini düzenleyen Kanun hükümlerine göre Pazar günleri hariç ulusal bayram ve genel tatil günlerinde Resmî Gazete neşredilemez. Kurban bayramının arifesi olan 20 Mayıs günü saat 13.00 den itibaren tatildir. Dolayısıyla 527 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin meriyete girmesi için bu saatten önce Türkiye Büyük Millet Meclisine tevdi mecburiyeti olması lazım gelmektedir. Oysa mezkur Kanun Hükmünde Kararname Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne, genel tatil dolayısıyla Meclis'in tatil olduğu bir saatte tevdi edilmiş olmakla Anayasanın 91. maddesinde ifadesini bulan "yayımlandığı gün Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulur." hükmü ihlal edilmiş ve bu kararname yürürlüğe girmemiştir.

4. Anayasanın 138. ve 153. maddelerine aykırılık :

Anayasanın 138. maddesinin son fıkrasında "yasama ve yürütme organları ile idare mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organdan ve İdare Mahkeme kararlarını hiçbir surette değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez." 153. maddesin dördüncü fıkrası da "iptal kararının yürürlüğe girişinin ertelendiği durumlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi iptal kararının ortaya çıkardığı hukuki boşluğu dolduracak kanun tasarı veya teklifini öncelikle görüşüp karara bağlar." Beşinci fıkrası da Anayasa Mahkemesi kararlarının yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzem kişileri bağlayacağı yolunda amir hükümleri taşımaktadır.

Bu hükümlerin gereği olarak daha önce Yüksek Mahkemenizce iptal edilmiş bulunan 418 ve 433 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde olup,

Esas Sayısı : 1994/53
Karar Sayısı : 1994/48

öncelik ve ivedilikle görüşülecek işler arasında bulunmaktadır. 18.5.1994 tarih ve 3990 sayılı Yetki Kanununa dayanılarak Bakanlar Kurulunca çıkarılan 527 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname, daha önce yüksek mahkemenizde iptal edilen ve ancak yasama organında bulunan 418 ve 433 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerle aynı hükümleri taşımakta olmakla Anayasanın 138 ve 153. maddelerine tamamıyla aykırıdır.

Bütün bu sebeplerle, hakkında yürütmenin durdurulması kararı verilmiş bulunan 18.5.1994 tarihli ve 3990 sayılı Yetki Kanununa istinaden çıkarılan 18.5.1994 tarihli ve 527 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile ilgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 2. maddesi Anayasanın 6, 7, 10, 87, 91 ve 138 ile 153. maddelerine aykırı olduğu düşünülmektedir.

Sonuç ve İstem : Dayandığı 3990 Sayılı Yetki Kanunu hakkında "yürütmenin durdurulmasına" karar verilmiş olmakla "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin geçici 2. ve 3. maddeleri ile, Başbakanlık ve bağlı kuruluşlarının Teşkilat Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerinde yer alan fazla mesai ödenmesine ilişkin hükümlerinin;

1. 527 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 178. maddesinde yapılan yeni düzenleme sebebiyle, diğer kanunlardaki bu maddeye aykırı hükümler zımnen kaldırılmış olacağından, Devlet Memurlarının büyük bir bölümünü mağdur eden ve Başbakanlık ve bağlı kuruluşlarının merkez teşkilatında görevli memurlara imtiyaz tanınması sebebiyle Anayasanın 10. maddesindeki eşitlik ilkesine aykırılık teşkil ettiklerinden yürütmelerinin durdurulması,

2. İptal gerekçelerimiz bölümünde arz ve izah edilen sebeplerle 527 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 2. ve 3. maddelerinin, Anayasanın 6, 7, 10, 87, 91 ve 138 ile 153. maddelerine aykırı olduğundan iptali,

Talebinden ibaret olup Anamuhalefet Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu adına bu istikamette karar verilmesini arz ve talep ederim.""